

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eläinlääkäriammatin harjoittamisesta annetun lain sekä yliopistolain 7 ja 37 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eläinlääkäriammatin harjoittamisesta annetun lain sekä yliopistolain 7 ja 37 §:n muuttamisesta (HE 96/2022 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- sivistysvaliokunta SiVL 20/2022 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- apulaisosastopäällikkö Taina Aaltonen, maa- ja metsätalousministeriö
- lainsäädäntöneuvos Johanna Wallius, maa- ja metsätalousministeriö
- erityisasiantuntija Marika Melamies, Ruokavirasto
- tuotantoeläinerikoiseläinlääkäri Leena Suojala, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- puheenjohtaja Mikko Turku, Suomen Eläinlääkäriliitto ry
- asiantuntijaeläinlääkäri Martti Tala, Suomen Hippos ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- opetus- ja kulttuuriministeriö
- Helsingin yliopisto

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eläinlääkäriammatin harjoittamisesta annettua lakia ja yliopistolakia. Tavoitteena on uudistaa eläinlääkäreiden erikoistumiskoulutusta koskeva sääntely valtakunnallisten erikoistumiskoulutusta koskevien kehittämislinjausten mukaisesti. Erikoiseläinlääkärikoulutus ei olisi jatkossa tutkintoon johtavaa koulutusta, vaan yliopistotutkinnon jälkeistä ammatillista jatkokoulutusta. Muutoksella siirrettäisiin koulutukseen liittyvä yleinen oh-

Valiokunnan mietintö MmVM 26/2022 vp

jausvastuu opetus- ja kulttuuriministeriöltä maa- ja metsätalousministeriölle sekä vahvistettaisiin yliopistojen roolia koulutuksen sisällöllisessä ja laadullisessa ohjauksessa. Yliopistolaista kumotaisiin yliopistojen ammatillisia jatkotutkintoja koskevat säännökset, joita sovelletaan nykytilanteessa ainoastaan erikoiseläinlääkäritutkintoon.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2023.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että eläinlääkäreiden erikoistumiskoulutusta muutetaan siten, että kysymys on yliopistotutkinnon jälkeisestä ammatillisesta jatkokoulutuksesta. Nykyisin erikoistumiskoulutus on ollut tutkintoon johtavaa koulutusta. Ehdotuksen mukaan eläinlääkärikoulutusta järjestää jatkossakin Helsingin yliopisto. Eläinlääkärikoulutukseen liittyvä yleinen ohjausvastuu ehdotetaan siirrettäväksi opetus- ja kulttuuriministeriöltä maa- ja metsätalousministeriölle. Lisäksi vahvistetaan yliopistojen roolia koulutuksen ohjauksessa. Hallituksen esityksestä ilmenevän ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena sekä puoltaa siihen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Erikoiseläinlääkärikoulutus on tällä hetkellä ainoa tutkintomuotoinen erikoistumiskoulutus ja erikoiseläinlääkärintutkinto ainoa yliopistolaissa tarkoitettu ammatillinen jatkotutkinto. Erikoiseläinlääkärikoulutus on kuitenkin perusluonteeltaan työssäoloaikana suoritettavaa työelämän tarpeista lähtevää erikoistumiskoulutusta. Valiokunta kiinnittää huomiota sivistysvaliokunnan lausuntoon (SiVL 20/2022 vp), jonka mukaan erikoiseläinlääkärikoulutuksen tutkintomuotoisuudesta luopuminen selkiyttää erikoistumiskoulutusten kokonaisuutta ja erikoiseläinlääkärikoulutuksen asemaa tutkinnon jälkeisenä työelämäläheisenä koulutuksena.

Valiokunnan saamissa lausunnoissa on tuotu esiin erikoiseläinlääkärikoulutuksen merkitys ihmisten ja eläinten terveyden kannalta. Eläinlääketieteen peruskoulutuksen suorittaneilla on laajat valmiudet toimia erilaisissa tehtävissä eläinten ja ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja ylläpitämiseksi. Eläinlääketiede kehittyy nopeasti, mikä edellyttää perustutkinnon suorittamisen jälkeen jatkuvaa ammattitaidon ylläpitämistä ja tietojen päivittämistä. Ammattitaidon ja osaamisen syventäminen ja asiantuntijuuden kehittäminen kapeammalla alalla on myös tärkeää, jotta ammattikunta pystyy tehokkaasti vastaamaan yhteiskunnan tarpeisiin. Erikoistumiskoulutus vastaa tähän tarpeeseen.

Lausunnoissa on tunnistettu erääksi keskeiseksi tarpeeksi eläinten hyvinvointia ja eläinsuojeluvälvontaa koskevan osaamisen sekä yleiseläinlääketieteen osaamisen vahvistaminen kunnan eläinlääkärintehtävissä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tämä on huomioitu asetusehdotuksessa, jonka mukaan yleiseläinlääketieteen erikoistumisalalla voidaan syventyä myös eläinten pitopaikoissa tapahtuvaan eläinten hyvinvoinnin edistämiseen ja valvontaan. Tällainen syventävä koulutus tukee esimerkiksi kunnaneläinlääkäreiden osaamisen kehittämistä monipuolisissa tehtävissä. Myös sivistysvaliokunta on pitänyt tätä perusteltuna. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan jatkossa erikoistumiskoulutukseen sisältyy yhteisiä koulutuskokonaisuuksia tai opintomoduuleja, joiden avulla opintokokonaisuutta voidaan rakentaa nykyistä yksilöllisemmin

Valiokunnan mietintö MmVM 26/2022 vp

ja joustavammin. Tavoitteena on lisätä erilaisten toisiaan tukevien opintopolkujen valinnanmahdollisuutta erikoisalojen välille. Tämä tukee mahdollisuuksia ympäristöterveydenhuollon eri tehtävänäloja yhdistävän osaamisen kehittämiseen. Valiokunta pitää tätä kannatettavana uudistuksena.

Sivistysvaliokunnan lausunnossa ja asiantuntijalausunnoissa on kiinnitetty huomiota erikoiseläinlääkärikoulutuksen maksuttomuudesta luopumiseen. Erikoiseläinlääkärikoulutuksen tutkintomuotoisuuden poistuessa koulutukseen ei enää sovelleta yliopistolain 8 §:n säännöstä tutkintoon johtavan koulutuksen maksuttomuudesta. Tämä herättää huolta, sillä maksullisuus saattaa vähentää eläinlääkäreiden halukkuutta hakeutua erikoistumiskoulutukseen. Koulutuksen maksullisuus voi myös käytännössä estää eläinlääkäreiden sitoutumisen pitkäkestoiseen koulutukseen. Tämä puolestaan heikentää alan osaamisen kehittämistä yhteiskunnan tarpeiden mukaan. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan erikoiseläinlääkärikoulutuksen maksullisuudesta on säädettävä valtioneuvoston asetuksella, eikä näin ole tällä hetkellä tarkoitus menetellä. Tällainen mahdollisuus on kuitenkin olemassa. Sivistysvaliokunnan tavoin valiokunta pitää erikoiseläinlääkärikoulutuksen maksuttomuutta tärkeänä. Jatkossa erikoiseläinlääkärikoulutuksen järjestämistä ohjaa maa- ja metsätalousministeriö. Valiokunta edellyttää, että ohjauksessa huolehditaan jatkossakin siitä, että koulutus säilyy maksuttomana.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 96/2022 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.

Helsingissä 2.2.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
varapuheenjohtaja Ritva Elomaa ps
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Satu Hassi vihr
jäsen Mikko Lundén ps
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Anders Norrback r
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Jenni Pitko vihr
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Arto Satonen kok
jäsen Jenna Simula ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Susanna Paakkola